

ШЫҢ

СОВЕТ ЗВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ
БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР
ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ
СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

Партия чырыдышыкынын четчелэрин тодаргай удуртур

СЭКП-ниң чаа Программаның болгаш Уставының төлөвлөдөрүн, партияны ам болур төөгүтү ХХП съездинин шийтирилген болгаш материалдарын ханы өөрениринин база амырларга боттадырарынын кол негеддеринин бирээзи—1961—1962 өөрдилге чымыда партия болгаш комсомол чырыдышыкынын өй-шанда, бүгү тала-биле четчелер тургузары болур.

Ам чер-черин партия организацияларында чаа өөрдилге чымыда белеткелдер барык доосту турар. Баштайгы сан-түнеддерден ап көөрге, политиктиг пропагандага ажылчыл чоннары калбаа-биле хаара тузар дөш партия организациялары кызымкак аймаклар турар. Келер өөрдилге чымыда коммунистер болгаш партия келитүүгү эвес активтер партия чырыдышыкынын системасын СЭКП-ниң чаа Программаны, Уставын болгаш съездинин бүгү материалдарын өөренир.

Эрткен өөрдилге чымыда политиктиг өөрдилгенин кевирлерин шилип аларда эки-тураны барым-далаарынын принциптин шыгыны сагындырар, дынакчыларын белеткелдин депени өөренип көрүп, партия организациялары Коммунист партияны төөгүтүп, марксизм-ленинизмниң үндениринин, философиянын, политиктиг экономиянын айтырлары өөренип болумнерин, школаарын теоретиктиг семинарларын дык көүдөткөн.

Экономиктиг өөрдилге олар даа кичээтенин салып турар. Коммунист кижизиндеги үндениринин талазы-биле экономиктиг өгө школаарын болгаш бөгүмнерин четкип калырын турар. Мычарга бо чутула айтырын партиянын чер-чере бүгү-ле организация буруу бир дөш чутула-лап көрүп турар дээр болза шын эвес. Чыжээ, эрткен өөрдилге чымыда көдө ажал-агыйын тодаргай экономиказын Барыин-Хемчик районунда чутула 150 кире кижээ өөренип турган болгаш өскө-даа ыдыг чыккелер бар. Партия чырыдышыкынын чаа өөрдилге чымына четчелер тургузуу тугарынын баштайгы түнөөдөрүн ап көөрге, экономика айтырлары өөренип кижилериниң саны Барыин-Хемчикке дык өсөөжй берген. Ол болза көдө ажал-агыйын экономиказын өөренирине СЭКП-ниң Барыин-Хемчик райком болгаш мында партия өгө организациялары кичээтенин шоодут салбайн турганын көргүзүп турар.

Сорулга чүд дие, экономика айтырлары өөренирине үлетпур, көдө ажал-агый бугурулузунин мурнакчыларын, ылангы бригадирлерин, ферма өргөлчелерин, механизаторларын калбаа-биле хаара тудуры болур.

Чаа өөрдилге чымына белеткелдерин чорудуп тура, эрткен өөрдилге чымыда болгузан четчелерин болгаш чыгырларын атери чутула, 1960—1961 өөрдилге чымыда агар политика өөрениринин бөгүмнери ылангы Таңды, Бин-Хем, Чөөн-Хемчик районнарда дык кол-

даан турган, мычангаш марксизм-ленинизмниң үндениринин, философиянын болгаш политиктиг экономияны өөренир бөгүмнер болгаш семинарлар ол районнарда барык-да чок турган. Ол болза партиянын чамдык организацияларынын талазын-дан марксизм-ленинизмниң чардым-мас үш бөзектерин бир дегне ханы болгаш бүгү тала-биле өөренирине кичээтени салбаанын керечилеп турар. Чаа өөрдилге чымыда мычар чыгыс талаалар чорукту болдурбас керек.

«Амгы үенки байдалыда партиязы пропаганданын сорулгаларынын дугайында» СЭКП ТК-ниң доктаалында бот-өөрдилге политиктиг чырыдышыкынын системасында төр черин ээлээр деп айтыган. Мыдыг турбже, өөрдилгенин бо хевирине бис чотугур кичээтенин салбайн турар бис. Эрткен өөрдилге чымыда партия чырыдышыкынын системасын өөренип турганынын чүтле 3,3 хуузун бот-өөрдилгелиг болган. Мычарга бо өөрдилгенин семинар хевирлерин барык ажилга-вайн, оларга лекцияларын, илеткелдерин болгаш коллективтиг консультацияларын аажок көвар чорудуп турган.

Бот-өөрдилгени удуртуунун талазы-биле бисте биче эвес дуржулга бар. Эрткен чылын партиянын Барыин-Хемчик, Бай-Тайга, Току райкомнары СЭКП төөгүтүп боттару өөренип турарларга семинар кичээтенин организациястан турган. Мыдыг семинарлар бот-өөрдилгеге организациястыг чорукту хандырган.

Семинар кичээтелер болза бот-өөрдилгелерге дуулаарынын болгаш оларын хымырарын чүтле бир хевир-дир. Бот-өөрдилге өөрдилгениң кол хевир болуп, моон сонгар-да хевээр артар. СЭКП-ниң ам болур төөгүтү ХХП съездинин соовда хөй-хөй коммунистер, активтер партиянын чаа Программанын, Уставын, съездинин шийтирилген болгаш материалдарын бот-өөрдилгениң аргазы-биле ханы өөренир алаар.

Партия чырыдышыкында кол чүтө—идейлиг утга-шынар, амырлар-биле тудуш харылаа болур. Ол чорук чүтле пропагандист кадрларын составынын шын шийтиргенин-ден хамааржыр. Мыдыг болганда партия чырыдышыкынын системасында өөрдилгени сайырагангай чыдыр пропагандист кадрларын шилип аларын, өөрдирин болгаш кижизинин шын тургузарында бүрүн хамааржыр.

Эрткен чымыд практиказындан ап көөрге, улус ажал-агыйын тускай өртемчилерин, бугурулузун мурнакчы чарыкчыларын пропаганда ажылче калбаа-биле хаара тугтумаан турган.

Сорулга болза пропаганда ажилчы партия, совет, ажал-агый организацияларынын удуртукчуларын, улус ажал-агыйын тускай өртемчилерин, үлетпүрүч болгаш көдө ажал-агыйын мурнакчыларын калбаа-биле кириштерин хандырар болур.

МЕДЭЭЛЕР

Тараа кезилдези

(1961 чылдың август 15-ке чедир хуу-биле)

Районнар	Кескен тараа	Кескен тараа
Таңды	0,6	2,3
Бая-Хем	0,1	1,7
Совхозтар:		
«Барлык»	17,5	2,3
«Улут-Хая»	6,9	1,7
«Найрал»	5,3	1,0
«Тээли»	3,6	0,3

Мал чемия

(1961 чылдың август 15-ке чедир хуу-биле)

Районнар	Кескен ситен	Салган сүлөс	Кескен ситен	Салган сүлөс
Бай-Тайга	36,1	12,0	37,4	5,1
Току	30,4	83,7	37,1	—
Ква-Хем	30,2	16,3	33,6	6,4
Улут-Хем	28,7	8,2	30,6	17,5
Барыин-Хемчик	26,3	18,4	27,8	1,3
Чөөн-Хемчик	21,1	2,0	24,9	0,4
Таңды	17,9	12,3	23,3	15,5
Бин-Хем	17,4	12,3	19,4	1,1
Кызыл хоорай	15,5	77,5	18,1	21,0
Тес-Хем	12,2	—	12,2	—
Өвүр	9,1	0,9	—	—
Эрзин	5,5	2,6	—	—
Совхозтар:				
«Кызыл партизан»	55,2	13,6	—	—
«Барлык»	46,0	1,7	—	—
«Элегес»	46,0	22,1	—	—

1961 ч. АВГУСТ 20 ВОСКРЕСЕНЬЕ № 197 (4987). Өптөө 2 кап

Гроссмейстер М. М. Ботвинникти Куш-ажылдың Кызыл туң ордени-биле шаңнаар дугайында ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Чарлыы

Төрүттүнгөн хунунден бээр бөжөн хар харлаанын холбаштыр база шылгарангай спортчу чедишкениери болгаш совет хөл-шыдыраа школын хөгжүдеринге ачы-хавылазы дөш, гроссмейстер Михаил Моисеевич Ботвинникти Куш-ажылдың Кызыл туң ордени-биле шаңнаар.

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Даргазы Л. БРЕЖНЕВ.

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1961 ч. август 16.

Титовтар Гагаринернин аалчылары

СМОЛЕНСК. (СӨТА). Август 17-де Гагаринернин өг-бүдөзи Гжатскиде бодунун бажынынга өргим аалчылары — космонавт Герман Титовту төрөдериң хулап алган. Ол болза боттарынын өлүм чок эресмадырлык чоруп-биле Төрөн чуртуу аадаржыктан кайгамчыктыг оолдарын өстүргөн адамдарын болгаш илериниң өөрүшкүтүгү журамышыкынын болган.

М. Гагаринер болгаш Г. Титовту чок төрөл алышканы деп Н. С. Хрушев адыан. Оларын төрөдери: Алексей Иванович, Анна Тимофеевна Гагаринер Степан Павлович, Александр Михайлович Титовтар-биле база-ла чок төрөдери кылдыр журашкан. Делегейде баштайгы космонавтын өг-бүдөзунин төрөдери болгаш өндүктери солга чыгып, байыракчы чутулашканыр.

Гагаринер боттарынын бажыны, санын аалчыларга көргүзүп, өртө-буртуп хоорай Гжатскинин төөгүзүп дугайын чутулап бергенер. Олар-биле кады Гжатскинин кудумчуларын кезип чорган. Гжатскинин чорун тура Титовтар бистинге, Алтай крайга аалчы болуп кезин деп Гагаринерниң чалаан.

Ийги кварталда тудуг талазы-биле социалисттиг чарышты тунөөдөрүн чутулаштыр берген. СЭКП обкомунун бюрону, ажылчы чоннар депутаттарынын область Советиниң күжүккө болгаш облпрофөвилел чөвүдөли доктаал хулап алган.

Ийги кварталда чыгыс-даа тудуг организациязы социалисттиг чарыштың негедезин өзүгар болуун алган хулаа-дезин күжүктөөн ужурунда тудуг талазы-биле чарышка тийлекчилерин айткан болгаш СЭКП обкомунун, облкүжүктөөн болгаш облпрофөвилелдин Туранин тудуг контроларына мурунда тывыскан шийдири Кызыл туңун делдер аткыр деп шийтирилээн.

СЭКП райкомнары болгаш райкүжүктөөн, тудуг организацияларынын удуртукчулары, партия организацияларынын секретарьлары болгаш профөвилелдеринин чер-чер комитеттеринин даргалары ийги кварталда тудуг айтырларынын талазы-биле багай хемчегер ап, иштинки курдавырларын болгаш аргаларын долу эвес ажилгап келгенин, социалисттиг хулаа-дезин күжүктөөн дөш кошкак ажилдаанын доктаалда демделгезин. Тудуг программалары «Тыва колбальт», Туранин тудуг контролары болгаш өскө-даа хөй-хөй организациялар күжүктөөнүн айткан.

ДУЖУТТУ КЫСКА ХУУСААДА, ЧИДИРИГ ЧӨККА АЖААП АЛЫР

«Межегей» совхозта № 5 бригадала эштер В. Цылушев болгаш П. Пикало олар тараа кезишкениниң өзгөндөн-не бектик темпиге ажилдап эгелээр. Олар баштайгы 3 хуннерде 2 лафеткалар-биле 237 гектар тарааны кескен. Мычарга ээлчег нормазы бир лафетка хунде 15 гектар турда олар ову 2 капталга ажыр күжүктөп турар-дырлар.

ЧУРУКТА: В. Цылушев болгаш П. Пикало. Фотогу Г. Сириотинни.

„Барлык“ совхозтун тараа шөлдеринде

«Барлык» совхоз бо чылын ийи-тиж-биле 5680 га тараа культура-ларын, оон иштинде 2780 га кызыл-тасты, 900 га арбайнын, 1200 га суланын болгаш 800 га чинге-тарааның дужутун ажаап алдыр. Августун 15-ке чедир 1000 га ажыр арбай болгаш сула тавычалай кестирген.

Совхозтун төп шаңдыда чаа дужуттен 21 тонна 611 кг арбай болгаш 5 тонна 470 кг сула кирген. Доора-Дог ховузунда 15 комбайнар лафеттиг жаткалар-биле кестирин, 9 комбайн подборщиктерин бөдүрүп, бастырып турар. Ховуда комбайнарлардан төп шаңче тараа сөөрткен автомашиналар соксал чокка шуужу-ла турар. Дужут ажаап алышкынын баштайгы 5 хонуктарында өки тунөөдө комбайнер Сарыгал Чалбарган чедип алган. Ол «СК-3» комбайн-биле хунде 17 ганы кестирер турган 33 ганы кестирип, нормазын 180—190 хуу күжөдип турар.

Совхозта профөвилелинин ажилчын комитетинин болгаш совхозтун дирекциянын комбайнерлер аразында шийдири Кызыл туңун өш С. Чалбарган тывыскан. «СК-3» комбайн-биле подборщикте ажилдап турар коммунист өш Сарыгал Мадыр хунде тараа бастырып нормазын 15 гадан кудулатпайн мурнакчы болуп турар. Ол ишкан комбайнерлер өштер Ребечук, Терехов, С. Доржат олар мурнакчылардан тудак чок ажилдап турар.

Дужут ажаадызын шалпынш доора дөш механизаторлар күженишкениниң ажилдап турар. Мыдыг болза-даа кывар, чаар материалдарын өй-шанда чедирин бербиен турарынын ужурунда комбайнерлер 1—2 шак дургузунда ажилын ара соксалды, мансар чорукка болган чок-ла таваржып турар.

Кестирер дөш тарааны догадлар загонар кылдып берөөнүнин уржунда совхозтун мурнакчы комбайнери коммунист өш С. Доржат августун 14-те хунун ийги чарыштында, 15-те — бүдүн хун дургузунда ажилдаан.

Комбайнерлер ажилынын үзеттиги өш Шожуд-оол ажилын ылгаш чоруй барган. Чезе га тарааны кескен ажилдап турар комбайнеринин ажилын шак, минута бугурундо жайлаар көөр, удуртуп хулаа-дезин агрономнар өштер Кожушко, Ситкин

Т. ТАЛГАНЧИК, «Шыныя» корреспондентизи.

Аңгылап ажаашкын

Улут-Хем районун «УТКА 25» чылды совхозтун Ак-Туруу салбырында трактор-хову бригаданын механизаторларын дужут ажаап алышкынычте эгелеп кирген. Машинистер К. Шадыр, Д. Сунаул Лафеттиг жаткалар-биле тараа кезилде чедишкенини чоруткан.

Бригаданын механизаторлары аңгылап ажаар арга-биле 115 гектар кызыл-тасты тавычалай кестирген.

Терезин ховуларында дүвүрөңчиг байдал

Терезин ховузунда дужут ажаап алышкыны эгелээр. «Найрал» совхозтун механизаторлары чаа дужутту чидириг чокка, дурган ажаап алдыр дөш күженишкениниң ажилдап турар. Тараанын үнүжү чер бүгүде бир дески эвес-даа болза, совхозтун чамдык шөлдеринде өки дужуттер өскөн. Чыжээ, Шаңчы ховузунда кызыл-таст, сула чагай үнгөн.

Совхозтун Кара-Тал салбырын Терезин ховузунда тарааны ажаап алышкыны эгелөөндөн бээр бир недела ашкан. Бо аразында 531 гектар тарааны аңгылап ажаар арга-биле кескен. Комбайнерлер И. Ковалев, С. Анай-оол олар ажилдап баштайгы хунунден эгелөөш берди көргүзүлгелер ажилдап турар. Эш С. Анай-оол хунде 22 гектарын кестирер турган, 27 гектар чедир кестирип турар.

Совхозтун механизаторлары «СК-3» деп боду чоруп комбайнын лидеринин орунуга «С-6» комбайнын жатканын таарыштыр эле дөшкөн, мычангаш тракторист-даа, штурвалының-даа чокка чүтле чагыс комбайнер тарааны кестирип турар.

Дужут ажаап алышкынын шынарлыг дурган чорударына бүгү бот техниканы четче ажилгап чутула. Мыдыг турбже Терезин бригадында байдал дүвүрөңчиг болуп турар. Бригада төвүнде турар 19 комбайнларынын чүтле 9-у шимчеп ажилдап турар, оон өскелери септелген шынарлыг чорутууларынд оларын удуз септеп, кылдырарга ужулга таваржып турар. Мычарга

бригадала төс жатканын бежи ажилдап турар. Оон ийи чамдык комбайнар тарааны кезип эгелей берген ийи-үш дескини чоруй үрелип тургулаптар чоруктар база бар.

Бистин комбайнеринин алектери чырыс-биле хандырырчыте бөжин сазын салбас-тыр—деп, комбайнер өш Ковалев хомудан чутулап турар.

Совхозтун удуртукчулары, оон агрономнары аңгылап ажаарынын мурнакчы аргазын ажилдап турар-даа болза, агротехниканын чурумнарын шыгыс сагыры дөш негедде салгырай, ажилда улуг четчестерин бөдүрүп турар. Чыжээ, чамдык черлерде кыска сытыг тавычалай кестирген тараалар черинд өл-шыгынга алып, үрелип турар. Оон ийи көдө ажал-агый культураларынын чыгыс ажаадызын кичээтени сандымаан. Оон түнөөдө Ак-Талада картофельдин, Шаңчыда чинге-тараанын, чамдык черлерде курулузынын бөк үнүштери аштангылаан, оларын чашпан сипенер дугалай берген. Бо талазы-биле совхозтун агроном В. Агальов болгаш оон дуулаачылары тодаргай хемчегерин албайн турар.

Терезин бригаданын төвүнде Чаа-Хөл райобкомунун столованы эвс-чөм продуктулары-биле четче хандыртпайн турар. Чамдыкта дүлө безин үстү бээр таварылталар турган.

Бригада төвүнде агитхуула, көргүзүп сабырамы үнөйи турар болгаш мурнакчыларын дуржулазын негертетпийи турар.

СЭКП ОБКОМУНУҢ БЮРОЗУНДА, ОБЛКҮҮСКӨМДА БОЛГАШ ОБЛПРОФЧӨВҮЛЕЛДЕ

Ийги кварталда социалисттиг хулаа-дезин күжүктөөнү

СЭКП-ниң ХХП съездинге адал болгаш социалисттиг чарышты улам калбырттыр, чеди чымыд үшкү чымыдын тудуг ажилдарынын планын хуусаа бетинде күжөдирине ч тудугчуларын мобилизаастарын ол доктаалда айткан.

БҮДҮРҮЛГЕЛЕР

Ийги кварталда бугурулге планын ийги продукция талазы-биле 104,1 хуу, бараанын продукцияны 115 хуу, куш-ажылдын бугурулузунун планын 102,9 хуу күжөткөн, продукциянын бот-үнесин 5,5 хууга чигеткен, пландан артыкка 10 мун рублдин чымыдан алган Кызылдың хлеб заводу (директору өш Петенева, кол инженер өш Семенов, парторганизация секретары өш Петухова, местком даргазы өш Тупицын) үлетпур бугурулгелеринин социалисттиг чарыштыга тийлекчи болган деп СЭКП обкомунун бюрону, облкүжүктөөн болгаш облпрофөвилелдин шийдири Кызыл туңун Элегестин шахта өргөлелинин коллективинден келди алган, ийги кварталда өки ажилдаш бирги черин алган хлеб заводунун коллективинге тыпысыр деп шийтирилээн.

АВТОАЖЫЛ-АГЫЙЛАР

СЭКП обкомунун бюрону, облкүжүктөөн болгаш область профөвилелдеринин чөвүдөли 1961 чылдын II кварталды социалисттиг хулаа-дезин гелеринин областьты автоажыл-агыйларын күжөктөөнүн түнөөдөрүн чутулаштып көргөш областтын 11 автоажыл-агыйларын облпрофөвилелдин АТК-зы болгаш № 2 чүк АТК-зы, көдө ажал-агый транспортунун автоажыл социалисттиг хулаа-дезин бугу көргүзүлгелерин тавыс-биле күжөктөөнүн, бо чылдын II кварталдын өш өки көргүзүлгелерин облпрофөвилелдин АТК-зынын, № 2 чүк АТК-зынын коллективтери чедип алганын демделгезин.

Чүк сөөртүүнүн планын тонна талазы-биле 118,5 хуу, тонна-километр талазы-биле 146 хуу күжөткөн болган автопарты аңгылап турган көргүзүп 71,2 хуу, парктын техниктиг бөлөкчө көргүзүп 79,6 хуу күжөткен база 24,6 мун литр бензинин камнагалык чедип алган ОПС АТК-зынын коллективин (начальник өш Баир-оол, парторганизация секретары өш Подольский, местком даргазы өш Жаркова, комсомол организациянын секретары өш Курган) II кварталда социалисттиг чарыштын тийлекчи деп санаан болгаш СЭКП обкомунун, облкүжүктөөн болгаш областтын профөвилелдер чөвүдөлин шийдири Кызыл туңун көдө ажал-агый автоажылдын коллективинде келди алган, ОПС АТК-зынын коллективинге тыпысыр деп шийтирилээн.

СЭКП ОБКОМУНУҢ БЮРОЗУНДА, ОБЛКҮҮСКӨМДА БОЛГАШ ОБЛПРОФЧӨВҮЛЕЛДЕ

Ийги кварталда социалисттиг чарыштын түнөөдөрүн чутулаштып көрүп болган автопарты ажилга-вай, артык кесектерин камнагалык чарыштарын элжидеринин, автомашиналарын камныг адияренин, авария болдурбаанын талазы-биле тодаргай хемчегерин хулаа аларын, агитас-массалык болган тайлыбырал ажилдарын чөлөкчүлөрүн ортузунга күштөддерин, СЭКП-ниң ХХП съездинге адал болгаш социалисттиг чарышты улам калбырттыр СЭКП хооромуну, райкомнарга, парторганизация секретарьларына, автоажыл-агыйларын удуртукчуларына болгаш месткомнар даргаларына хулаа-дезин.

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Парткомдан шынгы негелделер

«Чыраа-Бажи» совхозта партия комитетинин отчёт-сонгудалыг хуралы организастыг бедик денелге болуп өрткөн. Коммунисттик инити-ледди тургузарынч удул-чуагай Программанын, СЭКП-нин Уставын-нын төлөвилдерини совхозтун бүгү коммунистери ийни-биле деткип, чүүдүдүзүп, ол төөгүлүг докумен-тилерни ханымы-биле өренип тур-рарлар. Партия комитетинин чорут-кан ажылында дээр түнелдерини илеткелчи болгаш санал берген ком-мунистер демделген. Ажылчынар болгаш тускай өрмөнгилерини орту-зунга партиялык политиктик база ор-ганизастык чамдык ажылдарын чор-рутканынын түнелинде совхоз ор-ганизастык ажыл-агый талазы-биле элөөн быжыккан.

Бидыг болза-даа, партком, брига-даларда оон эге организацияларын масса-политиктик болгаш организастык-чы ажылды агы үенин негелдене-ге чедир чорутпайн турарын комму-нистерини отчёт-сонгудалыг хура-лы демделген. — Совхозтун ажыл-агый орул-галарын шиптирлеринче, ажыл-чыларнын коммунисттик кижиздилге-нин күштелдеринче уланган агитация-массалыг болгаш органи-астык ажылды партком четпес чору-дук келген. Агитколлективте 150 ажы агитаторлар, 25 лекторлар бар. Олар элөөн хей беседаларын, лек-цияларын кылган-даа болза, масса-политиктик ажылдык дөштүн ам-даа четпес. Оон түнелинде совхоз сүт саадазынын чартык чылда планын 58 хуу, сүт садарынын чыл-планын август 1-ге чедир 44,5 хуу күтүскөн-деп, эш О. Кызыл-оол шүгүмчүдөөн. Совхозтун Хорум-Дар салбырлары мал чемини белеткелди эч оюмду чорут турар. Сигенчелери хол кадырлы-биле болгаш өске-даа керекселдер-биле четпес хандырган. Мында кестинген база бөдүдүгөн си-генни уעדүн орта кылбайн турар, чизе 500 гектар шөлдөн кестинген, бөдүдүгөн сигенни 55 тонна кылдыр чизилген санаан. Сиген, тараа шө-лдеринге шын уעדтуу тургузарын ху-ралда санал берген коммунистер не-гезин болгаш көдө Советтерни парт-комун четпес удурутп турарын айтканнар.

Совхоз мал өстүрер планын: тө-рүүр ивектин 100 хуу, хойнуун—115 хуу, өшкүнүн—125 хуу, ха-валыннын—100 хуу күтүскөн. Чар-тык чылда курунге элт садар план 102 хуу, дүктү садары—112 хуу күтүскөн. Бо чылдын тараа култураларын 6000 гектарга, куку-рузаны—350 гектарга тарып, пла-нын ажы күтүскөн. Совхозтун ажыл-агыйнын кол адыры—мал ажылында мурнакчыларнын саны өскөн. Чизе, эш Д. Седен 100 кой-га онааштыр 113 хураганын, бир хойданна 3,1 кг дүктү, эш С. Сун-дуй 100 хойданна 108 хураганын, хой бургуздан 2,1 кг дүктү аа-ган. Ол ишкан бедик көргүзүлгөсүн ирт кадарчылары эштер Кочук, Б. Куулар, хойжу коммунистер эш-тер М. Чола, М. Кизе, М. Чудун, сааччы коммунистер эштер Х. Ку-вискаал, Х. Севибаба, механизатор эштер Н. Монгуш, М. Деге, Ак-Сүгө болгаш өскелер-даа чедип алганнар.

Партиянын көсүк агитациязын, масса-политиктик ажылды четпес тур-густыганынын түнелинде совхоз густунган оналгаларын чедир күү-сетпейн турар. Мал чемин белеткээр планын күтүскөдиге улуг ужуру-ду-залыг ажылды—силос салышкы-

нын эгелээнин, дүжүт ажаап алышканынга белеткелдерин ба-гай чорутууну турарын, эш Манзы-рыктык саналына чугаалаан. Сов-хозта райкооп ажылчыларын, ылангыя малчыларын херекле-дерин ыракта четпес хандырып келген. — Мурнакчылар болза совхоз бү-дүрүлгөсүн чедир коммунисттерге орук айткычылары болуп турбуче, оларнын ажылынын дуржулганын негелдери пропагандаларын парт-ком секретары эш Хунажык эч чет-пес боттандырып турар. Планын сорулгаларын, социалисттик хүлээл-гелерин чедир күүсетпейн тур-густыганын кол-ла чылдагыны үдөөдө дие, совхоз бөдүрүлгөсүн парт-комун, дирекция черинин удурутпа-газынын өрөгөйинде—деп, эш Би-че-оол шынгы шүгүмчүдөөн. Дүжүт ажаап алышканынга белеткел ду-гайын илеткелчи шүт чугаалаан.

Коммунистерин болгаш тускай өр-мөнгилерин совхоз бөдүрүлгө-сүн, ылангыя мал ажылына ха-рысалгазын база ролун бедиринче чег уланган организастык хемчелер-ни партком четпес боттандырган. Август 1-ге чедир совхозта 70 баш бо-да, 493 баш шөвр мал өлүп хоран. Малды улуг өмчи эш Дувектар малчынарга өзөөн баш, кажан мал-дын таварылдага тодаргай анали-стик актыларын тургустайн турар. Малчынарга барганда, оларга бо-ттуг дузаны чедирбейн келген. Кадр-лар-биле ажылды партком четпес тургустан. Совхоз бөдүрүлгөсүн мурнакчы ролун көргүскөн, ара-лаар, партия кезигүүнүн бедик адынга төлөк чок чорукту бөдүрүп турар коммунистер бар. Чизе, Ака-ра, Бурунмаа, Белекей, Т. Кызыл-оол, Сынагы-кыс олар арагалар чо-рукка хандыкшаан турда, партком, эге организациялар ындыг комму-нистер-биле эштепкел келген. Комму-нист Т. Кызыл-оол совхозтун Хорум-дуг-Кежи салбырын эртелектелеп тургаш, салбырын ажылын сандар-такан. Коммунист Апара партия комитетинин отчёт-сонгудалыг ху-ралында келбейн, ол үдө арагалан турган.

Мал ажылынын продуктууну, чер ажылынын дүжүтүүн бедир дөштө демселсе парткомун удурутпа-газынын кошкан, мал, чер-ажылы-нын перспективтиг айткычыларын четпес шиптирлери турарын эш На-стык-Доржу шүгүмчүдөөн. Оон чу-гаалааны болза: — Элт бөдүрерин көүдөлдөрүн чугуда куралчыларды болуп хаваан, куш болгаш бора-тоолай ажылын сайырларды херекти совхозта эч ча-выс денелдиге чорутуп турар. Сов-хоз дагаа, бора-тоолай өстүрер пла-нын күүсетпез. Стунун азырал куштарын өстүрери эржек чугуда негетинип турар. Совхоз директору эш Турген-оол куш оолдары азыра-а, стацция-биле керөө чарбаан түнө-лүндө бо чылдын совхозтун дагаа-зы өзүдө чок болган. Кукуруза—арбын элт, сүт, дүк. Бо культуранын улуг ужуру-дузалыг барымдаалаан: оон шөлдүн калбарган. Илчалаажок, черини шилдиге четпес болган-дан Дагыр-Шеминин Борбак-Тал шө-лүндө тараан 110 гектар кукуруза шүт үмөзөн. Шык-Бажида, Он-гар-Бугада кукуруза участоктары-нын база-ла үнүжү багай. Совхозта профивдел, комсомол болгаш хей-нитинин организацияларына пар-тиялык удурутпагы кошкан санал берген коммунистер демделген. Сов-хозтун экономиказынче ханылап кирерин, мал болгаш чер ажылынын перспективтиг айткычыларын шип-тирлерин, ажылчынар ортузунга коммунисттик кижиздилгени күш-телдерин, совхоз бөдүрүлгөсүнче коммунистерин ролун болгаш хары-салгазын бедирин, 1961 чылдын социалисттик хүлээлгелеринин күү-седезин хандырынын, масса-поли-тиктик база организастык ажылды бедик денелге тургузарын партком-нун чаа составындан отчёт-сонгудалыг хурал шынгы негез.

М. СЕВЕН. «Шынның» корреспондентизи.

Масса-политиктиг ажылды бедик денелче

СЭКП-ниң Чөөн-Хемчик райкому бөдүнүч чокта чаа болган бюро ху-ралына «Сут-Хөл» совхозта парт-комун ажылынын дугайында айткы-чы чугаалашкан. Партиянын XXII съездинде күш-ажылык белеткелдик ужуражырыче ажылдын, албан-хаакчыларын организастаар талазы-биле чамдык ажылдарын кылган, оон түнелинде совхоз кү-рүнгө элт, сүт, дүк садарынын чар-тык чыл планарын ажы күтүскөн-көлөң, 6570 га тараа културалары-нын чагай дүжүдүн чогур үе-зинде чидирг чокка ажаап алышканын совхозтун ажылчына-ры механизаторлары хайышкы-канын эгелеп турар.

Оон-биле кады парткомун пол-ити-кижиздилгелиг ажылды улуг четпестер бар. Партком бо ажылдын тодаргай планын апрель айда-ла бөдүлгөн болза-даа, оон совхозтун салбырларында бөдүнүч эге организацияларына чорудуп бербөөн. Илчайган фермаларда, бри-гадаларда ажылдап турар коммуни-стерге, активтерге ол план четпейн, саазын кырынга артык болган.

Парткомун секретары эш Лоп-сан-Серен бюро кезигүүнеринге, эге организациялар секретарынарга, тус-тус коммунистерге партиялык негелдени кошкан салып келген. Проф-өвиледик, комсомолдун, көдө Со-веттеринин ажылына удурутпагы четпес боттандырып, интеллекту-ция-биле ажылды барык чорутпайн турар. Устүндө четпестерини ула-мындан совхозтун төвүндө, салбыр-ларында, фермаларында болгаш бри-гадаларында көсүк агитациялык бү-гү хевирлери кончут довар делет-тинген. СЭКП-ниң XXII съездинде төлөпиг ужуражырынче, мал чем-неринин белеткелди, дүжүт ажаап алышканын организастык чоруда-рынче массаны сорук кирип турар лозуннар, плакаттар чок, тус-тус участоктарда ажылдык чедирини-нерин демделген, четпестерин иле-редип турар агитхуудустар, хана со-

Көдө Советтерин социалисттик чарыжынын 1961 чылдын бирги чартында түнелдери

Ажылчы чинаар депутаттарынын көдө Советтериниң социалисттик чарыжынын 1961 чылдын бирги чартында түнелдеринин талазы-биле кирген материалдарын көргөш, албан Советтинин күүсөкчи комитетиниң болгаш күрүнө албан черлеринин амылданчыларынын профивдел обюмунун доктаатканы болза:

- 1. Социалисттик чарыштын негелделерин 1961 чылдын бирги чартында чагыс-даа көдө Совет күүсетпезин барымдаалаан, социалисттик чарыш талазы-биле бирги шаңналы тывыспас, облускумунун шилчир Кызыл тугун Солчур көдө Советтен дедир алыр. Шилчир Кызыл тугу чылдын ийги чартынын түнелдери үнөндө тыспыр.
ЧАРЫШТЫН ИЙГИ ЧЕРИН ӨВҮР РАЙОННУН СОЛЧУР НӨДӨЗ СОВЕДИ (даргазы эш Д. С. Шадыр, секретары эш Д. С. Донган) элзеп деп санааш, көдө Советти облускумунун болгаш күрүнө албан черлеринин профивдел обюмунун Хүндүлөл бижин-биле шаңнаар.
ЧАРЫШТЫН УШУН ЧЕРИН ТОЖУ РАЙОННУН АЗАС НӨДӨЗ СОВЕДИ (даргазы эш Н. Д. Санайбан, секретары эш М. С. Кара) элзеп деп санааш, көдө Советти облускумунун болгаш күрүнө албан черлеринин амылданчыларынын профивдел обюмунун Хүндүлөл бижин-биле шаңнаар.
2. Кызыл-Чыраа (Тес-Хем район), Таргап (Бик-Хем район) болгаш өске-даа чамдык көдө Советтер соци-

алистик чарышты организастаар, алган хүлээлгелерини күүсөдир, ажыл-агый болгаш култура тургузуушкунун удурутп талазы-биле ажылды эжиниктенер. Ынчалза-даа Улуг-Хем, Таңды болгаш оон-даа өске чамдык райкуускомнар көдө Советтерге чарышты организастаар, бот-боттары чарыштын негелделеринин күүсөдө-зин хынажыр талазы-биле прантиктик дузалыкы көргүспезинден Арыг-Узун, Булуң-Терек, Чедер, Элегес болгаш өске-даа чамдык көдө Советтер чарышты дыка четпес организастап, көдө ажыл-агыйны болгаш култура тургузуушкунун ишкан удурутп турар.
3. Чарып турар көдө Советтериниң боттарынын хүлээлгелеринин күүсөдөзүн хынажырын кварталда бир удадан эвээш эвес чорудуу чорутуу хандырычы, социалисттик хүлээлгелерини күүсөдөриг оларга үргүлч дузалыкы көргүзери, парлагга намбаа-биле чырыдарын, эни ажылды Советтеринин, доктаамал комиссияларын, депутаттарын болгаш совет активчилерин амылын Советтериниң сессияларына болгаш актив хуралдарына чугааштып, депутаттарын болгаш активтин бүгү кулаштын СЭКП-ниң XXII съездинге төлөпиг ужуражыр дөштө хүлээлгелерин хуусаа бетинде күүсөдиринче, амычык чонарыны култура-зын, амыдырал-чуртталганын улам эжиндеринче уг-ландырып райкуускомнарга болгаш күрүнө албан черлеринин амылданчыларынын профивдел район-нарынга хүлээткен.

УЛЕГЕРЛИГ МАЛЧЫН

Кулузунунун олт-сигенин сут-гаттыг одарларында нарын дүктүт хураган кошкарлар күш-денгиле кирип, магалыг семирип чайлаан. Ол койдан кошкарларын «Элегес» совхозтун хоочун хойжузу Оюн Тумба-ра Хаспаевич мында чайлаадып чайлаан.

Чеди чылдын үшкү чылында бир хураган кошкарданна 2,9 килограмм дүк кырып алыр планын коммунист хойжу Тумбара Хаспаевич 3,6 килограмм кылдыр ажы күтүскөн. Амгы үеде ол хойжунун койдунда 785 баш хураган кошкарлар турар. СЭКП-ниң ам ажытынар XXII съездинде алдар бөдүрүгөн чарышка киришпешаан, Тумбара Хаспаевич 2 тонна сигенни болгаш 3000 бөдөл хадик бөрүтүн белеткел алган.

Б. ТУЛУШ. Чурукта: эш Т. Х. ОЮН.

Тууйбу бөдүрер талазы-биле мастер

Бай-Тайга районун «Малчы» көдө ажыл-агый артелинин кезигүүнү Куулар Делкович Седен тууйбу, саман бөдүрер ажылга 1953 чылдан бээр үзүктөл чок, кызымак ажылдап келген.

Оон удурутпагы-биле бөдүрер тууйбу-биле колхозта эмнедег, шко-ла албан черлери, ол ишкан чурт-талга бажынары хандыргынын турар. К. Седенин удуртканы тууйбу эвезоо эркен чылын 80 муң тууйбу-ну белеткел өрттөткөн, колхозтун тууйбуга хергелгелин хандырган. Тууйбууну шынары эки.

Бо чылдын колхоз 150 муң тууйбу-ну, 53 муң саманы бөдүрерин планнааш, ук ажылды бажынарын дуржулгалыг мастер Седене даандырган. Тууйбу бөдүрер эвезоонун ажылын ол эки организастап, ук ажылга бөдү шудуругу ажылдааны-биле тууйбу, саман бөдүреринин планы чедиринин күүсетинип турар. Тууйбу бөдүрер эвезода кол-хозчулардан Д. Доулаа, Ч. Оюмаа болгаш өскелер-даа бөдүрер ажил нормазын хүн бүрү ажы күүсөдип, дуржулгалыг мастер Седенин улеге-рин эдерип турарлар.

Х. АДЫГ. А. ДОПЧАА.

Кукурузаны саван-биле холуштур силостап болур бе? —Ийе, болур!

Кукурузаны саван-биле-холуштур силостаарын Россия Федерациянын чамдык ажыл-агыйларында сөөлгү үеде практикалап турар. Бо айткыры талазы-биле чүве чугаалаары болгаш чамдык айткырыларга харылаарын мал-ажылынын Бутт-эвилел эртем-шинчилел институтунун силос-ташкын болгаш мал чемнеринин технология кидизини удурутчузу профессор Алексей Алексеевич Зубрилиндин «Совет Россия» солдунун корреспондентизи дилээн.

Хамыктың мурнунда шөлдүн единичезинден чеминишт бү-дүмелдерин эң хей чылдызы сүт-баштан чөм болгаш быштан чөм бышымынын үе-чадаларында кукурузаны силос кылдыр ажаар үеде чедир алдынар. Чөгүм-на ол үе-чадаларда ажаап алган силос кургаг бөдүмелди, ылангыя бүгү чүзүн малдын бүрүн шик-гөздип ап турары иракмал эң хей туттууну турарын А. А. Зубри-лин чугаалаан.

Кестинген силос массазын эл-шыгын дүрген чидирип турар мурнуу болгаш мурнуу-чөөн чүк районарынга хей санын, долу үнелиг силос алдынын шиптир-лирин негелдери болза кезилде эгелээш ол массаны илчир-белгил тракторлар-биле негештир тирый бастырылган чедир бүгү чорудулганы үзүктөл чок болгаш дүрген бөдүрүлгө болуп. Салган масса бөдүнү элчир чорун дүрген чидир болгаш тирый бастырылган бөдөн апар дээр-зин боаары эржек чугула. Илч-чангаш силос массазын салганын соонда баштайгы ийи-үч хонук дүргүндө оваларны не-мөй тырыры ылавыла албан. Силосту оюм, ылангыя үр

үзүктелешкенин салгыра силос массазынын бөдүнүч дүрген ийишкени болуп, бөдөн шин-гөттөөр хей чеминишт бөдүмел-дер чидер. Аажок тирый басты-рып тургаш, хүн дүргүндө сал-ган массаның кады бир метрден чавыс эвес болур кылдыр силос-таар.

Саван-биле холаан кукуруза силосунун үнелиг чүвези чүл? — Кукуруза аажок өл-шыгы-биле (80—85 хуу) ылгалып тур-рар, төп болгаш соңгу талакы районарга, Уралга, Сибирге болгаш Алтайга кукурузаны са-ван-биле болгаш өске-даа мал чемнери-биле холуштур силос-таарын практиказын оңа улуг ужуру-дузалыг. Ол арга болза силос-таашкынын техниктиг ко-рум-чурмуун экижидип, силос массазынын өл-шыгынын чидер чоруну узуткап, чеминишт бөдү-мелдерин чидирин кудуладып база саванын мал ажылынга э-не камын ажылдаар арганы бе-дери турарынын ужурунда чугула болуп турар. Саван холуп тур-гаш белеткөн силос, бир эвес оон өл-шыгы бедик болур болза, чангыс кукуруза-биле кылган силос-таан бөдөн эки чидиринери илерээн. Саван өл-шыкты бөдүн-га синирип алгаш, чымчыл, эки амданны болуп, силостун артык килоттотуп апар чоруну кудула-дып турар. Силоска кургаг бөдү-медди мөөнөжирин көүдөтпөш-шаан, саван силостун шингөлдүг чоруну 20—25 хуу бедир.

— Кукурузаны саван-биле холуп силосаарынын оңсагы чүүлдери кандыг болуру? — Мал ажылында Бүгү-эвилел эртем-шинчилел институту-нун силосташкын болгаш мал чемнеринин технология кидизи-

нин чоруткан дуржулгалары бол-за, кукурузаны силосаарда оон дензизиниң 10—15 хуузу хире азы бир тонна кукурузага-ла 100—150 кг саванын хөлп үүр-меткеп тургаш, немезе чөгүтүүн көргүскөн.

Үрүметтетимен саван өл-шык-ты багай синир болгаш оон ха-раазы-биле силостун ажылгалын бергедер. Кукурузаны болгаш саванын эки холуур азы хай-кайт кылдыр салгыр херек, тирый бастырган саван кадынын кы-лыны 5 сантиметр, а кукуруза кадынын—10—15 сантиметр болуп ужурут. Савандан дам-чыштыр агар киреринден силос-ту камгалаар дөшт, оон кадын овалын кылдырларга 50—60 сантиметр чедир салбас. Адык кадын савандан салып болгаш оон кылыны 30—50 сантиметр болуп болур. 70—80 сантиметр кылын үстүкү кады кукуруза-дан салыр. Ону үрүметкеп доо-раан, кылыны 5 сантиметр са-ван-биле бастыра болгаш агар бөдөн кирбес кадыты тургузары-биле оон илчирбелгил тракторлар-биле база катан тирый бастыра — Кукурузаны саван-биле холуштур силосаарынга овалын кандыг хевир эң тааржылы?

— Сөөлгү үеде азы-бүрү хевирлиг оваллар негелдешкени тыпкан. Чизе, Курган областа доора дургаар чара кезеге дуга хевирлиг узун шөбөк оваларын ажылдап турар. Идиг хевирин овалары силос массазын тра-кторлар-биле чүгө узун дургаар эвес, харын доора-даа дургаар тирый бастыра арганы берип турар. Чангыс оовага 2—3 муң тонна мал чемнерин силостап бо-лур. («Советская Россия» солдунун).

Бистин номчукчуларывыс бижип турлар

Каа-Хем районун «Совет Ты-ва» колхозунун тууду бригадазын эш Ламажык удурткан 4 кижилг эвезоу пиюраманы тургускан, 70 кубометр манзы-ны дилдирген. Ол-ла матернал-биле С. Киниченко баштаган 7 кижилг эвезоу Чинге-Дага узу-ну 75, дооразы 15 метр хемчээ-диг тараа складын кылып эге-лээн.

К. ЧОЛДАК-ООЛ.

Улуг-Хем районун «Х Улуг хурал» колхозунун тууду бри-гадазында 14 кижилг эвезо С. Биче-оолдун удурутпагы-биле 14 кластыг чаа школын тууду дооскан. Школаның соңга рама-ларын болгаш шалазын Б. Ба-вельчик, Р. Оюн олар доулап доосканнар.

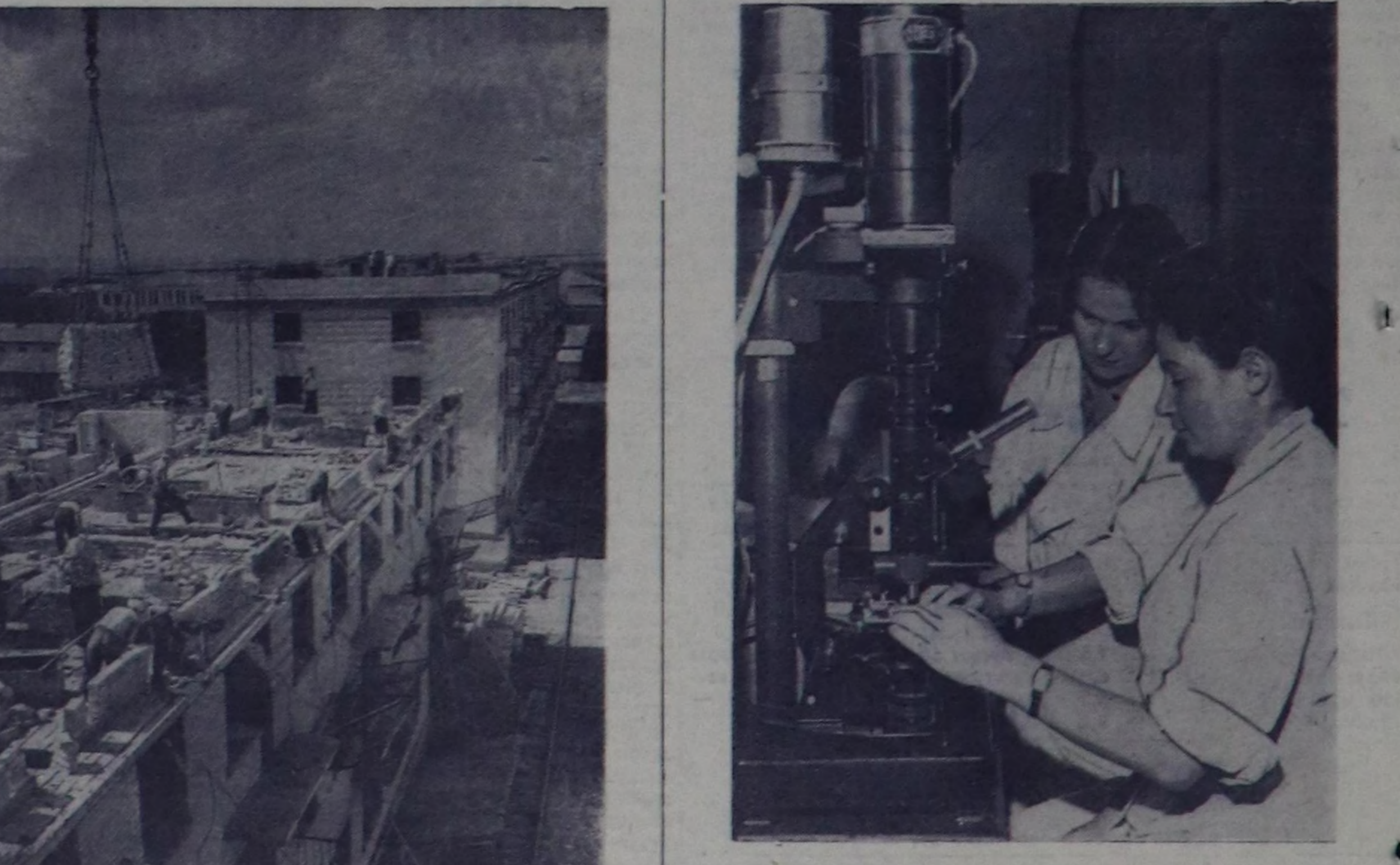
М. МЕНДОТ.

Уксааны экижидер

«Тере-Хөл» көдө ажыл-агый ар-тели хой малды тарып бооздар хемчелгелерин четпес боттандырып турар. Оон чылдагыны-биле төрүүр хойлар кызыраа чорук чыл бүгүдө ургучулуп, нитинин хой малынын баш санын өстүреринге саат ужу-раштырып турар. Колхозта тыва кошкарлар кы-раан. Цитай уксаалыг 12 кошкар база кыраан. Оларны төрүүр хойлар-га салып тураа-да хойларын кы-зыраашканы эвээшелейн турар. Чүгө Э. Карманн койдунда беэин 70 ажык хой кызыраан. Идиг чо-рук өске-даа хойжууда бар. Устүтү-Балыктынын Кундуста хой тарып бооздары-биле туткан пунк-тун дерип ажылгапайн турар. Илч-чангаш хойну чүгө тарып бооздып, оон уксааны экижидеринче углан-ган хемчелги колхоз баштаар чери, тускай өрмөнгилер боттандыры күзөнчиг.

С. АН-ООЛ.

БИСТИН ТӨРЭЭН ЧУРТУВУСТА

Ленинград, ССР-ниң Эртемнер академиязынын Цитология институтунун эртемденнери организаминин дияр клеткаларында болуп турар чорудулгаларын өренип көөрүнге кедергей амыска өкпөн өң-биле көөр флюоресцентилг микрокопту делегейин эртем практикамынга бир-ле дугаар ажылдааннар.

Чаа приборун автору—техниктиг эртемнерин доктору Е. М. Брум-берг. Микроскоп болза клеткаларны кедергей амыска өкпөн өңнү флюоресценцияга өренип көөрүн хайгаараарын аргазын берип турар. Прибор чорукка тырттырар херексе-биле деритинген. Клетканын чырыт-тынын турар черлеринин көстүп турар хевир эң-не медерөчөл пленка-га тырттынын турар.

Чурукта: микроскопаның амгы үедеги методтарын ажылдап кылды болгаш биологияга ажылдап лабораториянын эртем ажылдакчызы На-талья Черномырдяева (солгагай талазында) биле лаборант Маргарита Шудель олар клеткаларны чаа приборун дузазы-биле өренип көрүп турлар.

СЭТА-нын фотохрониказы.

А. И. Микоянның Японияда чоруп турары

Август 16-да Япониянын даштыкы директор министри Косака, даштыкы садыг болгаш улуттур министри Сато Совет салгы-улуттур делегациясы Токиодо аштыканы биле холбаштыр Японияда чоруп турар, СССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын бири ораалкчысы А. И. Микоян алдар болдурган хулап алышыканы тургускан.

Хулап алышыканы Косака биле А. И. Микоян чүе чугаалаан.

Август 17-де эртеги шактарта А. И. Микоян Япониянын эң улуг өөридеге чери—Токионун университетинде чоран. Университеттин студенттери, профессорлары болгаш башкылары аалчыны ийи-биле уткуп алган.

Университеттин президентин Кая чүе чугаалаан. Университеттин ажалдыкчыларынын болгаш чуртун эртем хей-ийтизинин өмүзөсүнөн Кая А. И. Микоянга байыр чедирген.

А. И. Микоян чүе чугаалаан болгаш оон чугаазын одурушканнар ийи алыш чаксаашкыны биле утсаан. Кая ийителелинин амьдыралына эртемиң аажок улуг жуур-дуазанын дугайын, өмүгү үеде эртемиң дуазы биле чедип алдыган улуг чедикшинерин дугайын, ылангыя оларгайын шынга-дип алыр талазы-биле эртемиң чедикшинеринин дугайын ол чугаалаан. Бистин чуртувустун чедикшинеринге чоргаланыш турар бис деп А. И. Микоян чугаалаан.

А. И. Микоян Октябрь революциянын үезинден бээр эртен чыдарнын дургузунда Совет куруенин чедип алган чедикшинеринин дугайын чугаалап, СССР-де коммунисттиг ийителелин тургузарынын өндүр чагай программазынга доктаган болгаш бөгүн 1 миллиард аажы кижилер чуртакчы чоңут турттарда идеялары теркилеп турар Маркстын өөриенин улуг кужун дугайын чугаалаан.

А. И. Микоян япон-совет харышталарга доктаган. Совет Эвилели эки, чагай сеткилдик жолго-хөлбөө харышталарын тургузарын күзөп турар деп ол айткан. Бистин улуттарынын арасында харышталар азы-дугалыкны баулу болгаш турар журут. Харышталарын болгаш боттарынын арасыга солтуган хейдиринче Совет Эвилелинин эртемиңерин биле кады дидими-биле баарыны япон эртемиңерин А. И. Микоян кийгырган.

Одурушканнары өмүзөсүнөн Кая улга-шыралыг чугаазы дээр Микоянга өөрү чедирген. Япон эртемиңерден каш кижиле чүе чугаалаан соонда А. И. Микоян университеттин президентинге үеде алган кудумчуга үлүп келген. Муң-мун студенттер, тукуштарын киксиптишсаан, хүндүлүг совет аалчыга алдар болдурган Ирөөрдөгү чангыс үн-биле салып турганнар.

А. И. Микоян университеттин библиотеканы биле танышып турар үезинде «Интернационалдын» болгаш «Атомдуг дайыны» болдурбаалары деп япон ырынын үнери университеттин девискеринге чагыландыр дынаын көзп турган.

Ол-ла хүн СССР-нин Ми-

нистрлер Чөвүлелинин Даргазынын бири ораалкчысы А. И. Микоян япон чакантык кижигунеринге алдар болдурган эртемиңи шайдаланы тургускан.

Август 17-де жеке Япониянын үн эң улуг экономиктиг организациялары: экономиктиг организацияларын Федерациясы, Япониянын садыг-улуттур палатасы, делегей садымын жөгүдериинин Япон чөвүлели А. И. Микоянга алдар болдурган дүштеки шайдаланы тургускан. Дүштеки шайдалага ол организацияларын даргалары, а ол ышкаш садымын болгаш үлүпүрүн эң улуг компанияларын төлөөкчилери одурушкан.

(СЭТА).

Бо чакын Японияга полкомисиятын аарып чоруктуң муң аажы таварыгалары даямдалганын. Элең каш он-он таварыгаларга аараң кижилер өлүгүн турган. Полкомисиятке уду эмерия — галантиянын болгаш дигр вакцинына СССР-ден салып алырын чакса бовайын турарынын дугайында дынадымы япон парламентга парлап үндүргөн.

Совет эмерия садып алырын негез иелерин шынчешкини бүтү чуртка калбарып үнгөн.

Хей-ийти санал-оноланың басымыкыны биле япон чакан Совет Эвилелинде 10 миллион түң вакцины садып алган. Чуртука: Токиодо урутлар полкомисиятке уду совет дигр вакцины алыр дээр чыглан чоң.

Фото Киодо агенттелин.

Чөңгөөлөргө төлөптур харыы

БЕРЛИН. СЭТА-нын корреспондентин В. Селверстун дамытып турары болза: Берлинде болгаш бүт Герман Демократтыг Республикада дүвүрөзүн чок, таарымчалыг амьдырал чаа дайын талыкчыларынын калчаарашкынын болдуруп турар. Байдалды чидгелендерин ораалашышсаан, барыын-герман болгаш барыын-берлин солуннар холпугуздешкенини сагышты-биле кылын турар.

Чакже, «Телеграф» солун Герман Демократтыг Республиканын чоңунун «дүвүрөзүнүн» хөңүнүн дугайын күтүдөп бажээн.

Барыын Берлинде турар РИАС дээр америк радиостанциясы шериг калчаарашкынын өөскүдериңге идеякелги ролду ойноп турар.

Индиг болза-даа ГДР-нин чуртакчы чоңунун ортузунга дүвүрөзүнүн хөңүнери таралыр дээр ораалашкынар чаркынчыл байдалга таварып турар. Республиканын ажалчы чонары өңүч-чөңгөөчилерге төлөптур харынын берип турар.

СЭТА-нын корреспондентин Берлинде база бир улуг бугурулгези — электрод заводун ажалчыныры-биле чугаалашкан. Социалисттик бригада деп ат дээр демиске турар бригаданын удурткучу Г. Манжа, крановщик Э. Фелькер, пехтан начальниги О. Либшер, пехтан шартия организациязынын секретары Э. Зелдецкий оларын дынайтканы болза, заводга күш-ажылчы улуг кедүрүшкүн непертөөн. Заводтун бригадаларына болгаш пехтеринге хурдалар болуп эртең, ажалчынар боттарынын күрөзенин аймыл чок чоруту халдырар талазы-биле чазанын кемчелерин ол хурдаларга чангыс үн-биле дегээн.

Барыын Германиядан болгаш Барыын Берлинден көзп турар өңүч-чөңгөөлү кийгыргылары ажалчынар дегисейн турар. Ажалчың айгыр эрге-чагырганы бодунун холунга бижымы-биле тудуп турар деп Э. Зелдецкий чугаалаан. «Иг эрерге-даа — хат ырады бээр» деп Э. Фелькер немеп чугаалаан.

Тайбын керезин чарарын болгаш Барыын Берлинде «фронт» хоорайдан достуг демиятаризмтаң хоорай болдурурениң эрежок чугаалаанын дугайын чугаалап турар ажалчы чонарын чагааларын солуннар парлап үндүргөн.

Кылажывыс хере базаал

Сөзү О. Сувакпигтия. Аялгасы С. Базыр-оолдуу.

Марш темпизин-биле

То - рээн чурт-ка ду-за ка-

Аар Төт-түн-мес куш чыг-дын-ган

Бис. Төр-ел чон-га иш-чи сал-

Гал, төс-ту нуг чок ча-лы-лар

Бис. Ту-ра душ-пес ку-чу-

Луг, ту-ра со-рук кат-тыш-тыр

Таш Кы-лар иш-че че-чек-тел-

Дир Кы-ла-жы-выс хере ба-

заал ха-я заал

Төрээн чуртка дуза кадар Төттүмөс куш чыгдыган бис. Төрөл чонга иши салгаз. Төстүтүп чок чалымалар бис.

Кожамы: Тура душпес күчүлүг Тура-орук каттыштырмаш. Кызыр ишче чектелдир Кылажымыс хере базаал!

Хая даглар ишти-биле Кызып эртер чексепти бис. Ханы далай дуву-биле

Карбап эштер чалгынын бис. Кожамы. Ада-чурттуң чырык оруун Айдаң барып чоргаар көөр бис. Амьдырал чезээниң Аялгасын ыраажыр бис. Кожамы. Тура душпес күчүлүг Тура-орук каттыштырмаш. Кызыр ишче чектелдир Кылажымыс хере базаал!

КРОССВОРДУ ТЫПКАНЫ

Бо чылдык июль 30-де үнгөн № 179 «Шинда» парламенттин дугайында чагаалар бир дугарында-ла Кызыл хооронунун садымын В. Сагыч-оол, Барыын-Хемчик районун А. До-вурак суурда амьчак С. Дуңуей оларала келген. Оларнын тыпканы:

Уулу дургаар: 1. Аалын. 3. Тук. 5. Шулук. 8. Гагарин. 10. Сылдым. 14. Кызыл. 15. Чадалаң. 17. Кыш. 19. Кудук. Доора дургаар: 1. Арбай. 2. Даг. 4. Туран. 6. Кымыч. 7. Чон. 9. Дыт. 12. Кеш. 13. Кудук. 15. Чай. 16. Хадым. 18. Ном. 20. Чуген.

Оон соонда Кызыл хоорайдан С. Севла, Р. Ондар, Ч. Оюң, М. Кудер-оол, Красновскден С. Артына, Уугу-Хем райондан А. Алыркан, М. Экин-оол, И. Кенден, С. Бирлей, И. Бузуп, Б. Балгыт-оол, В. Шинит, Чадалаң хоорайдан И. Сесен, Бай-Тайгадаан В. Ооржак, С. Балдарчы, Барыын-Хемчиктен О. Ок-тек-оол, Х. Отчурак, О. Хүдөр-оол, Эржиден Н. Ортун, Я. Норбу база Ч. Эрес-оол, А. Намзын оларын шын тыпкан чагаалар келтирген.

Профэвилелдеринин спартакиадазы доозулган РСФСР-нин шилдек командазынын тиилөгези

МОСКВА. (СЭТА). Профэвилелдеринин чайгы чедиги Бугу-эвилел спартакиадазы доозулган. Спартакиадазын баштай чоруткан маргылдаарыга 10 миллион кире кижи киришкен. Олардан иштинде 5 муң кижиле Москвага түнөө маргылдааларга барып киришкенер. Маргылдааларын спорттун 13 хевирлеринин талазы-биле чоруткан болгаш алды хонукта үргүлчүлөөн.

Ийити команда саыннын талазы-биле (бүдүрүгелерин болгаш спорт клубтарынын куш-культура коллективтеринин шилдек командаларын чедип алган түнөөдеринин талазы-биле) бирге черге Россия Федерациязынын шилдек командалы кирген 367,5 саны алган. Ийити чери көзөң Москванын коллектив — Украинанын — 332 санын, дортку черде — Ленинградтын — 305 санын, бешки черде — Белоруссиянын — 258,5 санын, алдыгы черде Грузиянын — 242 санын, чедиги черде Казакстаннын — 200 санын.

Россия Федерациязынын профэвилелдеринин спорт ийителдеринин шилдегинин командалы ийиткинин, классиктиг хүреш, аар атлетика, чадаг-терге спорт, чүеин ырады октаарынын, байдаркаларга болгаш шавоге эжиндирениң талазы-биле маргылдааларга бирге черлерин алган. Москвадан чик атлетика, гимнастика болгаш бокс талазы-биле маргылдааларга бирге черлерин алганнар. Украинанын профэвилелдеринин спорт ийителдеринин төлөөкчилери ар улустук хол бөмбү болгаш баскетбол командаларынын маргылдааларына улуп алганнар. Ленинградчылар сууга эштинин болгаш хол бөмбүүнүн (хөрежеңнеринин) маргылдааларына тийип үнгөннер. Хостуг хүреш талазы-биле Белоруссиянын атлеттери бирге чери алганнар. Хөрежеңнеринин баскетбол командаларынын арасында бирге чери Латвиянын чыккын командалы көзөң.

Бүдүрүгелеринин, албан черлеринин болгаш туугаларынын куш-культура коллективтеринин ортузунга маргылдааларын спорттун беш хевирлеринин талазы-биле чоруткан. Бирге черлерин чик атлетика талазы-биле — Ленинградтын куруенин оптик-механиктиг заводтун командалы, гимнастика талазы-биле — Москванын Илхачев аттыг заводтун командалы, эштинин талазы-биле — «Стадионградиротдугун» эштиниктери, чадаг-терге спорттун талазы-биле — Горькийнин автозаводтун чадаг-тергилери, аар атлетика талазы-биле — Ивановск комбинатынын штабастери алганнар.

Дооди өөридеге черлеринин спорт клубтарынын коллективтери база-ла спорттун беш хевирлеринин талазы-биле маргылдааларга киришкенер. Чик атлетика талазы-биле Тартус университетинин (Эстония), гимнастика талазы-биле — Харьковтун башкы институтунун (Украина) спортсменери, эштинин талазы-биле — Москванын Бауман аттыг техниктиг дээди училищениң спортсменери, чадаг-терге спорттун талазы-биле — Горькийнин башкы институтунун студенттери (РСФСР), аар атлетика талазы-биле — Харьковтун даг институтунун штанигистери бирге чери алганнар.

Спартакиадазын түнөө маргылдааларына 53 спортсменер спорт мастеринин нормаларын бир-ле дугаар күөсеткенер.

Бөгүн „Тувинская правда“

«Тараа незилдезин долу хемчээлди-биле чорудар» деп мурунку чүе. Улуттур бугурулгелеринин, автотранспорт болгаш туугу организацияларынын 1961 чылдын 2-ги кварталында социалисттик чарыштарынын түнөөлери, А. Глазырин — «Аңгылап ажаап алышыканы Улуг-Хемде тоовайн турар». База В. Павлунун — «Коммунистеринин улуг сагыш салышыкыны» деп чүеуун парлаан. А. Лешкин — «Мында Бугулу кимилер өзүп турар». С. Давочкинин чүеу — «Кукураачынын муш-ажылчы хүнери». Г. Федосеев — «Чаа чүүл-че орукка бергенер».

Редакторун ораалкчысы Д. О. БЕГЗИ.

ЧЫРЫКЧЕ

(Тенчүзү, Эгеми 3-мү арында).

Биске өөриениң уруттар, оларнын башкылары чедип келдирер. Өөрүшкүтүг, хөлүгү. Танышын турганы оол үш чык ийтинде өөриңер дээр Совет Эвилелинде чоруккан бир аян-турачы башкы аныкы кысты меңөө бүдүү чугаалаан. Ол өөл ижеңер болуп.

— Үш чык ийтинде анаа-ла чарды бөөри берге аес-тир бе? — деп, айтырдым. Ол башкы уруг меңче чараш парактарын көрүп келди:

— Ол дээрге революцияга херек болгай...

Ол анаа-да өтине берген өөстер аес. Оон чүрөөнде хайныгың чорутушмын-на сеткилдир. Революцияга инженерлер херек деп билгеш, үш чыда үргүчүлөөр зар-берге чарашышыкына ол чөшөөрөшкен. Анык оолдар, кыстар ынак аларган, делегейде кайгамчык эки ортулуңуң арыг агаары болгаш хүнү-биле дөмей кады чурттан чорутуу шак ол революциянын анык, чараш-чагай, сонурганчыг болбас артачкыч.

Кыстар ыражы бердилер. Оон соонда бистин меңсизан төлөөлөр база ыражы берген. Парше улаган улуг терраса кырында хөлүгү ыры-шоор дамилетелен.

«Сена де ла Салата» ортулука бедик мергежилдик кадрлар белет-ээринин школары деп ол курстарын алап турар. Шаанда эң булуң чыткан ыш кезикчилери болгаш хөмүр-дашчылар ажуп чоруп турган, а ам бай кооперативтеринин, тристер баазанынын, өвүр оорач ажалчынын булуң апарган дегма тууламын Салата ортулука кадрлар белетпей турары ол-тур. Бедик мергежилдик кадрлар анаа дык херештиң, ычанган өөридегиңиң хуусаазын кызырын турары ында.

Коридорлар өртин чыда клаостарын бирөөнчиг эжин ажалчыларымга, студент артында анык оолдар одурушкан, кыдыраштарында кызыл-кызын үжүп бижээн орлар. Былган ажалчыне синжикте мени беани эсербейн бардылар. Келер үениң инструкторларынын бажин өөриңер турарлары ол. Үш ай өртен соонда

олар өске кижилерин өөридеп ателдирер.

Күзүн кижилерин-ле курстарга хүлээп алыр. «Ажык эжелтиң» принципин ында чык дегерентей-биле аяктып турар. Өөриңкчилеринин садында бижик билбестер база кирген. Олар бергерлерден кортпааннар, а курстарынин удурткучулары оларын күзелин калдырганнар. Бодунун ортуңа кадык-даа бергерлерге, калдык-даа моондатарга таварышпайн, аныктар дээрге тудар арга чок чүтүчү-биле эртемиң, культураны штурман турарлар. Бай кижинин бажыны тургаш, бөгүн революция куба аныктарын бажыны аларган чырык чагай бажынын өөрүшкү долган сеткил-биле багаш чорутум. Кижинин карына-ла чаа амьдырал төртүтүп, тургустунуп, анык куба революция, чоңун революцияны, аныктарын революцияны чалып назынын болгаш бүзүредиг хүтүмүрү-биле хүлөөрүп турары ол.

Ориенте мужуга келеш школачылар хоорайжыга кыра кире бердиас. Мурунунда байны өңүчү турган үш чарык муң тектар черде ол хоорайжыгаш тургустунган. Моон мурунда анаа улуг олар шөл турган. А ол черин ээни ылай-бөөр үнмейн, холдунда-ла Швейцарияга чурттан турган.

Олар турган черлерге бажыңнар болгаш бажыңгыштар тургустунган. Оларнын саны беани утундуран. Алдан беш чыда анаа чурттуң өң-не ырак, эң хокудан калган келер Сьерра Маестрадан чөбөн муң тарыштынар муруттары көзп өөриңер. Чөбөн муң дээрге, хосталга дээр демеилге өлген чөбөн муң мадырларга тураскала болуп.

Школа хоорайжыгажынын комендантызы, моон мурунда партыянын чоран каптан дугаалдыг кижиле бот бүгүнү биске чугаалап берди. Ол анык аес, чүчүрүлгелеринде ак-дүңгөр кестүгүл келтирген. Шак ол анык удурткучуларын чурттуң чаа, хайныкынын кемчелерин удуртуп турар оон үези назымы кижилерин ховар көргөн бис. Урутлар эге школарынын үшү класын дооскан соонда ам оларын ол школа-

интернатка хүлөөп алыр. Өөридегиңиң хуусаазы өсө ай.

Ол школа хоорайжыгажы дээрге, даг чурттугаларын амьдыралын долу-биле эскерип, чарыштар улуг болду. «Сьерра Маестра операциязынын» чүлге келеш-дир. Шак ол черге, ийи чүе беани муң чурттугаларга чангыс-даа шолол турбаан. Бүтү чурттугаларынын барык-ла дөрттүн үшү кезини көчүп-даа, бижин-даа билбест турган. Анаа чангыс-даа экинчи чок турган, а эмнелелер дугайында чугаалаан-даа херек чок.

Мында ам 1.700 школар тургустунган, алдан беш чыда беш, а харын-даа ады муң чөд бөөр. Сестен ол чед хар чедир назымы урутлар шүптү үжөн беш муң кижиле ам школарды өөриңер турарлар. Чед ижеңелер ажалдан турар, а ырак эвес келер үеде оон саны өң чед чөд чери, оларнын арасында бир төмү ууг эмнелге база бар.

Школа хоорайжыгажы чырыкчынын талазы-биле эң-не улуг чедикшиң болуп жүрүтүр.

Шак ол дегем шөдө ам-даа тудулар чоруп турар бол, школа хоорайжыгажыга баштайгы чурт-такчылар көзп, ажал болгаш өөридеге агедей берген. Оон клаостарын, удуур черлерин, столовалык болгаш чөк кызыр чери, ойнаар болгаш хостуг шак эртерлер черлерин көрдүсүз. Хүрөң ариннары оолдар, кара парактарлыг кыстар биске бола таварыш бээр турдуран. Школа хоорайжыгажынын өөриңкчилери бүтү-ле чүеин боттары кылырлар. А улуг кижилер чүлге чөк кылып, хөң чүп турарлар.

Чырык, дегем клааска кире берген, биске кыдыраштары көргүстүдөр. Ол кыдыраштар дээрге, тосой чугаалажып өөриңениң суокай уруттарынын боттарынын шилди алганы хол станоктарында пардагылап каан эң дээр дөң сочинилер болду. Оон чурттарынын база-ла өөриңкчилер боттары кылганнар. Сочинениңиң темазы дээрге азы-бүрү.

«Биске совет чогаалчылар чордулар. Оларнын бажыны дугу тарамык, олар дээрге көчүтү күштүгүлөр».

Бистин эштеринин кайы-бирөөзи, ол черин чурттакчылары шыкын, сырый сал чок хирезинде дык меңе, кижиле бодунун күжү-биле оларын кайтадыккан бөөр ол. А Сьерра Маестра чурттуг бичи уруттарынын бодында, чангыс кижинин меңе шыныры бүтү совет чогаалчыларынын оңа шыныры апарган хере болду.

Урутлар бүдүн чык ийтинде интернатка чурттарлар. Алды ай болгаш-ла кижиле бүтү аалчыне ол беш хонукта шөлөөлө чанар эргелиг. Байрылдар болгонда база хуу херектиг апарганда олар база шөлөө алыр эргелигер.

— Чижээлээрге, бичи кыс азы оол дуамзынын төртүтүнгөн хүнүн таварыштыр, мындг таварышкы бо-ла болуп дээр каптан хулуудуруу. — Субботалар болгаш дынаштыр хүнери садында оларын ада-илелери көзп өөриң болулар.

Эге школарыны үшү класын дооскан соонда ам школа хоорайжыгажыга хүлөөп алыр деп принцип ам дээрениңе чүлге сазын кырып-да, а херек кырында күөсеттиимин турар. Ол-даа билиңер. Моон мурунунда анаа чангыс-даа шолол чок турган болгонда үш класс билиңиң кайын тып алырды мыңам? Өөриңерин күзөң бичи уруг бугуру-ле школа-интернатка чедип көзп болду. Бир аес оон сеткилдене таарышса болза, ол школадан чоруй барып болуп. Школаны долданыр херимөөзүнүн эскерип көрүр деп каптан биске чугаалады. Школаны долдандыр кандыг-даа херим чогу болуп хосталганы илердир жүрүтүр: бодун күзөң-не билдир-өөриңер болза өөриң, өөриңмес болза чоруй бар. Чамдык кижилер чоруй баар таварышталар баз турар. А чоруй баргаш, дедир өөп келген кижилерин база катан школага хүлөөп алыр.

Каптан дээрге, школа хоорайжыгажынын дугайында чугаазын соксадынаш, революциянын чыдагылашканы болгаш жуур-уткызын биске тайлыбырлап туруп берди. Оон чугаалап турар хамык-ла чүеени шүптүзүн билер мен: ол дугайын номчан-даа мен. Кубага келгеш, хей катан дынаан-даа мен. Бизим-даа бол. Бүбү чурттугалар оларнын чүрөөн хайныктырып чоруту чүеин маавыла чугаалар күөдүңдир. Олар боттарынын анык революция-

зынга шуут ынакшып калганнар, боттарынын аксымын-кежини кижиле бүтү-биле уелжиксээр, кижиле бүтү-биле сургаксаар, оларга өң-не уелдиг чүеини кижиле болгонга чугаалашсаар. Оларнын ол күзөң-чүтүкүлүг чамдык-чамдыкка көктүгү-даа алар. Чамдык бөдүнүң кижилер чаш урутлар ышкан чалпачыг алаарлар: оларнын революцияны дээрге, делегейде бир дугаар болгаш кара зайыгыс деп олар шуут бүзүрөп турарлар.

Ының-даа бол, комендант-каптан боду тура халымыкынын тулчушкунунарына киржин чораян, ол революциянын тургузучуларынын бирөөзи, ычанган оон чугаазы дыкка солун болгаш кижиле дынаан амьдырбайн баар.

Улус ажал-агынын удурткучу-ту-каптан, школа хоорайжыгажынын комендантымы — каптан. Шуут-ла анаа хамааты кижиле ажалдар албан черлеринде беани шериг кижилер, тура халымыкынын тулчушкунунарына киржинчилери ажалдан турарлар.

Оон чүе мындг болганын каптан биске тайлыбырлады:

— Шериг казармаларын бис школарга, урутлар ажан черлеринге бердиас. Солдаттар тайбын үеде база-ла бүтү кубачылар ышкан ажалдан турарлар. Олар ажалчынар-биле кады бажынынын тудуп, стурларын, оруктарын кылып, тарыштынар-биле кады шөлдерге ажалдан, школарда башкылар турарлар. Шериг дээрге, удустан агалаттынган дүсөй организм асеттир, ол хосталганы чылап алган, чылап алган хосталганы камгала-вышсаан, бүтү улус-биле кады тудуп, тургузуп, организастап турар, а бир аес херек апарса, революциянын камгалаарына ажан-даа белденер.

Даралдык болгаш кууданынын эрге-чагырганы, Бистетаның диктатуразы-биле демеилге белеткенин тура-ла Фидель Кастро болгаш оон эштери ол дугайын күзөп чораяннар. Тура халымыкынын тулчушкунунарынын үезинде-ле Фидель Кастро болгаш оон эштери мону чөнта аазан. Шак мону Фидель Кастро болгаш оон эш-өөрү амьдыралга боттандырып турар, а оон эш-өөрү дээрге, бүтү куу улус ол-тур.

зынга шуут ынакшып калганнар, боттарынын аксымын-кежини кижиле бүтү-биле уелжиксээр, кижиле бүтү-биле сургаксаар, оларга өң-не уелдиг чүеини кижиле болгонга чугаалашсаар. Оларнын ол күзөң-чүтүкүлүг чамдык-чамдыкка көктүгү-даа алар. Чамдык бөдүнүң кижилер чаш урутлар ышкан чалпачыг алаарлар: оларнын революцияны дээрге, делегейде бир дугаар болгаш кара зайыгыс деп олар шуут бүзүрөп турарлар.

Ының-даа бол, комендант-каптан боду тура халымыкынын тулчушкунунарына киржин чораян, ол революциянын тургузучуларынын бирөөзи, ычанган оон чугаазы дыкка солун болгаш кижиле дынаан амьдырбайн баар.

Улус ажал-агынын удурткучу-ту-каптан, школа хоорайжыгажынын комендантымы — каптан. Шуут-ла анаа хамааты кижиле ажалдар албан черлеринде беани шериг кижилер, тура халымыкынын тулчушкунунарына киржинчилери ажалдан турарлар.

Оон чүе мындг болганын каптан биске тайлыбырлады:

— Шериг казармаларын бис школарга, урутлар ажан черлеринге бердиас. Солдаттар тайбын үеде база-ла бүтү кубачылар ышкан ажалдан турарлар. Олар ажалчынар-биле кады бажынынын тудуп, стурларын, оруктарын кылып, тарыштынар-биле кады шөлдерге ажалдан, школарда башкылар турарлар. Шериг дээрге, удустан агалаттынган дүсөй организм асеттир, ол хосталганы чылап алган, чылап алган хосталганы камгала-вышсаан, бүтү улус-биле кады тудуп, тургузуп, организастап турар, а бир аес херек апарса, революциянын камгалаарына ажан-даа белденер.

Даралдык болгаш кууданынын эрге-чагырганы, Бистетаның диктатуразы-биле демеилге белеткенин тура-ла Фидель Кастро болгаш оон эштери ол дугайын күзөп чораяннар. Тура халымыкынын тулчушкунунарынын үезинде-ле Фидель Кастро болгаш оон эштери мону чөнта аазан. Шак мону Фидель Кастро болгаш оон эш-өөрү амьдыралга боттандырып турар, а оон эш-өөрү дээрге, бүтү куу улус ол-тур.

КИНОТЕАТРЛАРГА

БӨГҮН

«ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Чажыт бижик» — 9.30, 1.30 шактарда; «Сенээ ынак мен, амьдырал» — 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда; (биче залга) Урулгарга программа — 12.30, 2.30 шактарда; «Палсодия» — 4.30, 6.30, 8.30 шактарда; (кинохроника залында) «Тестон селеме» деп операция — 3.40, 5.40, 7.40 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: Урулгарга программа 10 шакта; «Ийи далайын чажыды» (2-ги сериясы) — 11.15, 1.15 шактарда. «Сенээ ынак мен, амьдырал» (делем экраныг) — 3.15, 5.15, 7.15 шактарда; «Француз уран чүдүдүн дегелгези», «Сенээ ынак мен, амьдырал» — 9.15 шакта.

«ЕНИСЕЙ»: Урулгарга программа — 12.30 шакта; «Хлеб болгаш Роза» — 2.30, 4.30, 6.30 шактарда; «Мерген угаанын балыкчынын чамдык» — «Хлеб болгаш Роза» — 8.30 шактарда.

«ВОСТОК»: «Огниво» — 11, 1 шактарда; «Дарга-төптүк халдакчымы» — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

ЧАЛГЫ ТЕАТРА: «Бистик оолдар» — 5, 7, 9 шактарда.

АВГУСТ 21-ДЕ

«ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Ис чок барган кижиз» — 11.30, 1.30 шактарда; «Париз богомтеринин дуганы» (1-ги сериясы) — 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда; (биче залга): «Бир хөрежеңнин амьдыралы» — 4.30, 6.30, 8.30 шактарда; (кинохроника залында) «Цирк көргүзүлгелери» — 3.40, 5.40, 7.40 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Он беш харым капитал» — 11.15, 1.15, 3.15 шактарда; «Бир дужал кууду» — 5.15, 7.15 шактарда; «Сенээ ынак мен, амьдырал» (делем экраныг) — 9.15 шакта.

«ЕНИСЕЙ»: Урулгарга программа — 12.30 шакта. «Сенээ ынак мен, амьдырал» — 2.30, 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

«ВОСТОК»: